

Læs og leg med Minisjangs kæmpestore sprogkasse

Børste finder en hat

HVAD?

- Bogen: **Børste finder en hat**
- Remsen: **Kan-selv-helt**
- Orm-hånddukke

HVOR?

I børnebiblioteket

HVEM?

Forløbet henvender sig primært til børn i alderen 2-4 år

- Børnefamilier
- Vuggestue- og børnehavegrupper
- Dagplejere
- Arrangementer for inviterede børnegrupper
- Åbne arrangementer i børnebiblioteket
- Pop up-arrangement i børnebiblioteket med blandede børnegrupper

HVORDAN?

Forløbet kan skaleres op og ned, så du kan tilpasse det til den børnegruppe, du skal læse og lege med. Det er ikke et mål i sig selv, at bogen læses fra ende til anden. Målet er, at børnene får en god og aktiv læseoplevelse med afsæt i *Minisjangs Kæmpestore sprogkasse*.

Find inspiration til at skabe rammen for en god læseoplevelse på [Bibliotekernes Sprog- og Læsespor](#)

SÅDAN GØR DU:

Start med at præsentere Orm, som hverken er dreng eller pige – men bare Orm.

- Orm bor i sin hule under jorden og læser ofte bøger og spiller musik.
- Orm elsker at læse bøger og er god til at lytte.
- Orm er forsigtig og genert og bliver let bange og har det bedst, når alle har det godt.
- Orm siger Tittebøh.

SYNG

Syng *Tittebøh-sangen* (start) for/med børnene.

Tittebøh-sangen - START

Orm den dukker op og siger "Tittebøh"
"Tittebøh" - "Tittebøh"
Orm den dukker op og siger "Tittebøh"
Kom, nu skal vi læse!

Melodi: Hjulene på bussen
Tekst: Bibliotekernes Sprogspor

LÆS

- Læs/fortæl bogen sammen med børnene.
- Stop op undervejs og tal om det, I læser.
- Se **Hacks til brug af hånddukken** før højtlesning. (Dem finder du på sidste side.)

SNAK

Snak om bogen **Børste finder en hat**. I kan fx tale om at dele og om følelser - eller beklædning:

Beklædning

- Tal med de yngste børn om, hvad I har haft på hovedet. Børste tager en hat på hovedet. Hvad tager I på, når der er koldt? Hvad tager I på, når det er varmt? Har I haft skøre ting på hovedet?
- I kan også tale om, hvad tøj I ellers har på. Tag evt. udgangspunkt i dagens outfit. Eller måske i hvilket tøj Børste og Orm har på.

At dele

- Tal med de ældste børn om det at dele. Børste bliver glad, da han får hatten igen. Trumle bliver også glad. Har I oplevet, at det er svært at dele? Er I blevet uvenner over et stykke legetøj? Hvordan blev I gode venner igen? Hvordan føles det at dele? Bliver I sure, glade eller ked af det?

Følelser

Der er flere følelser på spil. Tal med børnene om Børste og Trumles ansigtsudtryk undervejs. Hvordan ser munden ud? Øjnene? Hvad sker der med Børstes arme og hovedstilling? Lav gerne de forskellige udtryk og bevægelser sammen.

- **Glæde** - Børste bliver glad, da han finder sin nye hat. Hvad gør jer glade? Hvordan kan I se, at nogen er glade? Tag evt. Udgangspunkt i en oplevelse, som du selv har haft fx. "Jeg blev glad, da jeg så I kom på biblioteket. Min mund gjorde... (Peg på munden) og det kildrede i maven. Jeg er nemlig så glad for at læse historie for jer."
- **Stolthed** - Børste er stolt, da han går ud i verden med sin nye hat. Tal med børnene om, hvordan Børste ser ud. Har I prøvet at være stolte over en ting, som I har lavet eller gjort? Giv gerne et eksempel selv, hvis der skal gang i snakken.
- **Sur/gal** - Børste bliver først sur på Rut. Rut synes nemlig Børste er fjollet, fordi han har en sut på hovedet. Senere bliver Børste rigtig gal på Trumle, da Trumle tager Børstes hat. Hvordan kan I se, at Børste er sur og gal? Hvordan ser I selv ud? Tal med børnene om, hvad I kan gøre for at hjælpe en ven, som er sur og gal. Hvad kan I sige til en sur ven?
- **Ked af det** - Børste bliver ked af det, da han slår numsen. Tal med børnene om, hvad der gør dem kede af det, og hvordan man kan trøste dem. Trumle trøster ved at Børste får hatten igen.

SYNG

Syng *Tittebøh-sangen (slut)* for/med børnene, som afslutning på højtlesningen.

Tittebøh-sangen - SLUT

Orm den kryber ned og siger "Tittebøh"
"Tittebøh" - "Tittebøh"
Orm den kryber ned og siger "Tittebøh"
Færdig med at læse!

Melodi: Hjulene på bussen
Tekst: Bibliotekernes Sprogspor

REMS

Orm-håndduken kan invitere børnene til at rime og lege med remsen **Kan-selv-helt**. Hvis I tidligere har talt om det tøj, I har på, er det oplagt at tage det op igen i remsen. Jeg kan lyne. Jeg kan knappe. Jeg kan hjælpe. Jeg kan... fortsæt selv remsen sammen med børnene.

LEG

Her er forslag til lege. Vælg den leg, der passer bedst til de børn, du læser med.

- **Smage-leg**
Trumle synes sutten smager godt - børnene kan smage på æbler, kanel, citron, salt mv. Hvilke smage kan I lide?
- **Leg hatte-leg**
Ta' forskellige ting på hovedet: tørklæder, sutter, ærteposser, hatte mv. Falder tingene af hovedet, hvis børnene tramper eller falder ned på numsen ligesom Børste? Lav evt. en forhindringsbane, som de skal igennem.
- **Orme-leg**
Tag fx strømper på hænderne, brug kroppen nede på gulvet eller skaf soveposser, som børnene kan kravle ned i. I kan evt. afspille Minisjang-musik fra DR, mens børnene leger.
- **Fortælle-leg**
Orm elsker historier! Find på jeres egne historier sammen med Orm-håndduken. Lav evt. nye venner til Orm ud af gamle sokker (find vejledning på Sprogsporet). Lad som om du drysser lidt fortælle-tryllepulver på børnene, Orm og sokkedyrene og se, hvad der sker: Hvad oplever vennerne af sjove ting? Måske I kan finde noget i sprogkassen, som kan være med i historien.

DANS

Hør **Minisjang-musik** og lad børnene danse sammen med Orm-håndduken.
Hør fx [Min Min Min](#) (Delesangen)

SYNG

Syng om følelser. Find sangtekster her:

- [Min Min Min \(Delesangen\)](#)
- [Er du sur og trist så klap i hænderne](#)
- [Jeg gik mig over sø og land](#)
(brug trampe (sur), grine (glad), græde (ked af det)) [Se video fra Sangens Hus Danmark](#) med fagter.

Højtlesning med dialog undervejs

Forløbet omkring **Minisjangs kæmpestore sprogkasse** indbyder ikke til klassisk dialogisk læsning med flere runder og fokusord. Der er dog flere fællestræk med dialogisk læsning 2.0, idet der er tale om højtlesning med dialog undervejs og brug af konkrete og leg.

- Læs historien flere gange for dig selv – også højt. Læs også gerne højt for en kollega
- Øv dig på at variere stemmerne og lægge betoningerne, som du finder det rigtigt til historien
- Overvej på forhånd hvilke steder og illustrationer, du gerne vil tale om med børnene
- Planlæg de fagter og bevægelser, du gerne vil lægge ind undervejs for at aktivere børnene
- Kend historien så godt, at du kan improvisere og følge børnenes interesse undervejs

Se evt. også kap. 9: Oplæserens faglige kvalifikationer i: Broström, S., Jensen de Lopez, K., & Løntoft, J. (2012). *Dialogisk læsning i teori og praksis*. (1. udg.) Dafolo. Sprog, udvikling og læring

Hacks til brug af hånddukken

- Hav din egen opmærksomhed **på hånddukken** for at styre børnenes opmærksomhed
- Brug **rolige bevægelser** og lær dukkens egne bevægelsesmuligheder at kende
- Oplever du børn, som er **skræmte over Orm** som hånddukke, kan du tage dukken af din hånd og lade barnet vænne sig til dukken, før den bevæger sig. Evt. kan du lade en kendt voksen sidde med Orm, mens du læser op, så Orm styres af en voksen, som barnet er tryk ved
- Det kan udfordre at have **både dukke og bog** i hænderne samtidigt. Måske kan Orm hjælpe med at bladre? Eller Orm kan sidde ved siden af dig eller hos et barn eller en voksen under læsning
- Når du tager hånddukken af, så **italesæt det** – fx "Nu sidder Orm lige her og kigger lidt".
- For nogle virker det godt at lade **Orm sige sine egne replikker** i bogen. Orm kan også bruges til at få børnene med på fx en remse: "Orm vil gerne sige remsen 'Hep to' – vil I være med?"
- Hvis du føler dig ubekvem ved at give Orm stemme, kan du evt. lade Orm **hviske i dit øre**. Orm er som karakter lidt forsigtig og derfor vil det ikke være out of character.
- Hvis der er mulighed for at lade en **kollega styre Orm**, kan det også være en metode til at gøre både håndtering og dialog lettere.

Boglister

På [Bibliotekernes Sprog- og Læsespor](#) finder du flere bøger, der handler om **huse/hjem** og andre, der handler om **følelser**.

Lav evt. en udstilling ifm. højtlesningen.

